

Emil Harbak
Harbaksveien 718
7177 REVSNES

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inga Stamnes,

Innvilget erstatning for sau drept av fredet rovvilt 2019 - Emil Harbak - Åfjord

Fylkesmannen har behandlet din søknad om erstatning for sau drept av fredet rovvilt 2019. Erstatningen din er avkortet fordi det er vilkår du ikke har oppfylt. Etter en samlet vurdering erstattes 10 lam i din besetning som drept av fredet rovvilt. Samlet erstatningsbeløp utgjør kroner 22 021,-. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til din søknad om erstatning for sau tapt av fredet rovvilt for året 2019. Ditt foretak har organisasjonsnummer 917999422. I søknaden oppgir du et tap på 20 lam som drept av fredet rovvilt i 2019.

Lovgrunnlaget

Søknaden er behandlet etter Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 19 og § 77, jf. forskrift 30. mai 2014 nr. 677 om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. Hele forskriften med retningslinjer kan søkes frem på www.lovdata.no med søkeordene «erstatning» og «husdyr».

For å oppnå full erstatning må vilkårene i forskriften § 4 bokstav a-e oppfylles.

Alle dokumenterte tilfeller av rovdyrskade i besetningen erstattes fullt ut i henhold til § 6 i forskriften. Rovvilttap sannsynliggjøres nå ved to bestemmelser, enten ved § 7 eller ved § 8. Dersom de fire faste kriteriene i § 7 bokstav a-d er oppfylt, erstattes alt tap over normaltap som tapt til fredet rovvilt.

Forskriften § 7 Rovvilttap sannsynliggjort ved oppfyllelse av faste kriterier sier følgende:

«Tap av alle husdyr utover normaltap anses som tapt til rovvilt når følgende kriterier er oppfylt:

- a) Beiteområdet har fast bestand av rovvilt,*
- b) det er påvist regelmessig roviltsskade på husdyr i beiteområdet i beitesesongen,*
- c) tapsbildet er sammenfallende med kunnskap og erfaring om skademønster voldt av tilstedeværende rovviltart og*
- d) tapsbildet er sammenfallende med sammenlignbare besetninger i beiteområdet eller nærliggende beiteområder.*

Dersom ett eller flere av kriteriene ikke er oppfylt, skal sannsynlighetsvurderingen for hele tapet gjøres i henhold til § 8.

Dyr som er konstatert tapt til annet enn rovvilt, erstattes ikke i henhold til § 7.»

Dersom ett eller flere av kriteriene i § 7 ikke er oppfylt, må sannsynliggjøringen av rovvilttap gjøres i henhold til § 8. Ved vurderingen av om tap kan anses som sannsynliggjort rovviltsskade, legges det vekt på alle ulike forhold som enkeltvis eller i sammenheng kan bidra til å sannsynliggjøre tap, jf. § 8 i forskriften.

I forskriften § 8 Rovvilttap sannsynliggjort ved øvrige omstendigheter står det:

«Tap ut over normaltap, som ikke er ansett tapt til rovvilt etter § 6 eller § 7, anses som tapt til rovvilt når øvrige omstendigheter viser en sannsynlighetsovervekt for at det enkelte dyr er drept eller skadet av rovvilt.»

Bakgrunn

Ved behandling av din søknad har vi lagt til grunn opplysninger du har oppgitt i søknaden, kunnskap om rovviltforekomst i området, og opplysninger om tapte dyr i besetningen og nærliggende områder.

Justering av generelle normaltapssatser for deler av Fosen fra og med 2019

I vedtakene om erstatning sendt ut til beitebrukere på Fosen i gamle Sør-Trøndelag (Osen, Roan, Ålfjord, Bjugn, Ørland, og deler av Indre Fosen kommune (tidligere Rissa kommune)) i 2018, ble det varslet om endret normaltapssats fra og med 2019.

For Fosen har den gamle fylkesgrensen vært en skillelinje mellom ulike generelle satser for normaltap. Det er vanskelig å se at det er noe grunnlag for å videreføre ulike verdier for normaltap mellom Fosen-kommunene i de to gamle fylkene, etter sammenslåingen av fylkene til ett Trøndelag. De geografiske og klimatiske faktorene som påvirker tapet av sau og lam i utmark antas å være relativt like for hele Fosen.

I tidligere erstatningssaker har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag lagt til grunn 1,5 prosent for sau og 4 prosent for lam som generelle normaltapssatser for ditt beiteområde. I de tilstøtende beiteområdene har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag lagt til grunn 2 prosent for sau og 5 prosent for lam som generelle normaltapssatser. Det har ikke vært mulig å fremskaffe lokale data som underbygger satsene som er brukt i de Fosen-kommunene som tidligere tilhørte Sør-Trøndelag fram til 2018. De generelle normaltapssatsene fra tidligere Nord-Trøndelag er beregnet på bakgrunn av tall fra organisert beitebruk. Per i dag har Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) kun publisert oversikt over slipp- og tapstall på fylkesnivå. Dette er tall som ligger tilgjengelig på <https://nibio.no/tema/landskap/kart-over-beitebruk-og-seterdrift/beitestatistikk>. I løpet av første halvår 2020, vil slipp- og tapstall på beitelags- og beitekommunenivå publiseres av NIBIO.

Det pågår forskning på tapsårsaker hos lam på utmarksbeite på Fosen. Tidlige resultater fra dette prosjektet indikerer at tapet av lam til andre årsaker enn fredet rovvilt har vært betydelig over 4 prosent (NINA-rapport 1285; *Kongeørn som tapsårsak for sau og lam Tapsstudier i Rødsjø beiteområde 2014-2015*).

Fylkesmannen bruker fortrinnsvis data fra beitebrukers egen besetning/beiteområde til utregning av normaltap, forutsatt at dataene oppfyller de rammene som er lagt for

beregning av normaltapsprosjenter. Der slike data ikke fremlegges og søker ber om at gjennomsnittstall benyttes, legger Fylkesmannen i Trøndelag til grunn prosentsatsene som er satt for resten av kommunene på Fosen, altså normaltap på 2 % for sau og 5 % for lam.

Antall dyr i besetningen, totalt tap, antall dyr omsøkt som drept av fredet rovvilt, normaltapsprosjenter og beregnet antall dyr i normaltapet fremgår av følgende tabell:

	Sau	Lam
Antall dyr i besetningen	48	48
Antall dyr tapt totalt	0	20
Antall dyr søkt erstattet	0	20
Normaltapsprosent	2,00	5,00
Beregnet normaltap antall dyr	0,96	2,40

Fylkesmannens vurdering av tap

Dokumenterte rovvilttap

Det er ikke påvist tap til fredet rovvilt i besetning, som erstattes med hjemmel i § 6.

Fylkesmannen kan erstatte dyr etter skjønn jf. § 7 eller § 8. Før erstatning etter slik skønnsvurdering finner sted skal det gjøres fradrag for normaltap. Du har ikke lagt ved informasjon om normaltap i din søknad, og Fylkesmannen har lagt til grunn generelle satser for normaltap for ditt beiteområde ved utregning av normaltap. Normaltapet i besetningen din er beregnet til 2 lam. Gjenværende tap, etter normaltap er trukket fra, er 18 lam.

Fylkesmannens vurdering av om kriteriene i § 7 a-d er oppfylt

Fylkesmannen har vurdert om kriteriene i § 7 er oppfylt. I denne sammenhengen har vi sett på områdene som benyttes av Åfjord beitelag som ett beiteområde. I det definerte beiteområdet er det påvist kun 1 skade på lam av kongeørn i løpet av beitesesongen 2019. Vi finner ikke at kravet om regelmessige skader gjennom beitesesongen, jf. § 7 b, er oppfylt. Fylkesmannen har ikke vurdert om de øvrige kriteriene for behandling etter § 7 er oppfylt. Når ett eller flere kriterier i § 7 a-d ikke er oppfylt, skal sannsynliggjøringen av hele tapet skje i henhold til § 8, jf. § 7 annet ledd.

Fylkesmannens sannsynliggjøring av tap i henhold til § 8

Det er innenfor Åfjord kommune samlet 5 beitebrukere som har søkt Fylkesmannen i Trøndelag om erstatning for tap av i alt 26 sauer og 133 lam som drept av fredet rovvilt sesongen 2019 (vi tar forbehold om små justeringer).

Du tilhører Åfjord beitelag. I perioden 01.05 – 20.09.19 er det innenfor beiteområdet dokumentert sau og lam tapt til rovvilt. Totalt innenfor beiteområdet er 2 kadaver påvist drept av kongeørn, 6 kadaver hvor skadeårsak er satt til «ikke rovvilt» og 10 kadaver hvor dødsårsak er satt til «ukjent, usikker». I perioden 21.09.19 – 01.12.19 er det funnet totalt fire kadaver av sau og lam, hvorav tre har fått status «ukjent, usikker, og ett hvor antatt skadevolder er hund.

Det er kjent å være en hekkende bestand av kongeørn i kommunen. Fylkesmannen anser kongeørn som en potensiell skadevolder i ditt beiteområde. Samtidig følger det av retningslinjene til erstatningsforskriften at det bør være minst én påvist skade i beiteområdet for at erstatning for tap til kongeørn kan tilkjennes. Samt at det ikke bør erstattes voksne dyr til kongeørn med mindre de er påvist drept av kongeørn.

Det er ikke påvist kadaverfunn etter jerv i beiteområdet, men det er 1 kadaver som er satt til jerv med usikker vurdering. Det er registrert aktivitet av jerv i beitelaget. Med bakgrunn i kjent forekomst ser vi det som sannsynlig at jerv kan ha forvoldt noe skader i beiteområdet.

Det er registrert en økning i gaupebestanden i region 6 etter 2013, men bestanden har vært stabil de to siste årene. Prognosen for bestanden i region 6 før jakt 2019 er estimert å være på 15,5 familiegrupper (NINA rapport 1679-2019). Det er ikke påvist sau og lam tatt av gaupe i 2019 i ditt beiteområde eller nærliggende beiteområder. I form av kadaverfunn av rein ble det registrert aktivitet av gaupe i kommunen i mai 2019. Fylkesmannen anser gaupe som en mulig tapsårsak i området.

Det er ikke søkt om erstatning for tap til bjørn og ulv i området i 2019. Og vi har av den grunn ikke gjort noen nærmere vurderinger av disse artene som potensielle tapsårsaker i området.

For å kunne gjøre en grundig vurdering av alle mulige tapsårsaker, har Fylkesmannen henvendt seg til Mattilsynet for eventuelle opplysninger som de vurderer som relevante med tanke på behandling av erstatningssøknader. Fylkesmannen har ikke mottatt noen opplysninger om ditt foretak fra Mattilsynet. Tapsbildet er ofte sammensatt, og man må anta at tap til både fredet rovvilt og andre tapsårsaker vil gjøre seg gjeldende i en beitesesong. Kunnskapen om andre årsaker til tap av sau og lam enn fredet rovvilt i utmark undersøkes ikke og sammenstilles ikke i samme omfang som kunnskapen om rovviltsskade. Av kadavrene innrapportert til SNO i 2019 for kommunen, ble det påvist at 11 lam døde av andre årsaker enn fredet rovvilt. Det påvises årlig tap til både trafikk, rev, hund, sykdom, ulykker m.m. på sau i utmark i fylket. Av ulykker er ryggvelt, særlig for voksne dyr, relativt vanlig. Fallulykker og drukning er andre forhold som kan medføre tap.

I henhold til erstatning som ytes etter § 8 skal det vises til en sannsynlighetsovervekt for at tapet skyldes rovvilt. I din besetning og ditt beiteområde er det i løpet av beitesesongen 2019 påvist at kongeørn har gjort skade på lam. Det er også påvist flere lam som døde av andre årsaker enn fredet rovvilt. Med det foreliggende kunnskapsgrunnlaget er oppgaven krevende. Det er en rekke faktorer som kan medføre tap av sau i inn- og utmark. Fylkesmannen er kjent med at det er fast bestand av kongeørn i området, samt aktivitet av jerv i beiteområdet i 2019. Tapshistorikken i området tillegges også vekt. Etter en vurdering av de momenter som er nevnt overfor, mener Fylkesmannen det er tilstrekkelig sannsynliggjort at deler av tapet over normaltap i din besetning skyldes fredet rovvilt i 2019. Erstatning ytes i henhold til § 8, og normaltap skal trekkes fra, jf. § 9.

Fylkesmannens vurdering av vilkårene i § 4 for å motta full erstatning

Det er et krav for å oppnå full erstatning om at vilkårene i § 4 a-e er oppfylt. Dette er ikke tilfellet for deg, da du ikke har levert besetningsdata jf. § 4d.

I forskriften § 4 om Vilkår for erstatning bokstav d) står det blant annet følgende:

«dyreeier har gitt riktige og nødvendige opplysninger for å underbygge kravet om erstatning. Dette innebærer besetningsdata på individnivå, herunder data over tapte og skadde dyr. Dersom dyreeier har gitt fullstendige besetningsdata til sauekontrollen, og har samtykket i bruk av besetningsdata fra denne, anses dette kravet som oppfylt».

Forskriften § 10 Avkortning eller bortfall av erstatning sier følgende:

«Dersom vilkår for erstatning i § 4 og § 5 ikke er oppfylt, skal erstatningen avkortes eller bortfalle i sin helhet.»

Du har ikke levert besetningsdata med søknaden, og Fylkesmannen har i brev datert 02.12.19 opplyst om dette. Innleveringsfrist ble satt til 06.12.19, og Fylkesmannen har ennå ikke mottatt de nødvendige opplysninger. Dersom vilkårene i § 4 a-e ikke er oppfylt, kan erstatning avkortes. Fylkesmannen avkorter din erstatning med 2 lam jf. § 10, og du får utbetalt erstatning for 10 lam.

Vedtak

Fylkesmannen erstatter følgende:

	Sau	Lam
Tap som skyldes gaupe	0	0
Tap som skyldes jerv	0	0
Tap som skyldes bjørn	0	0
Tap som skyldes ulv	0	0
Tap som skyldes kongeørn	0	0
Tap som skyldes uspesifisert fredet rovvilt	0	10
Sum tap som skyldes fredet rovvilt	0	10

Beregning av erstatningsbeløp

Samlet erstatningsbeløp utbetales på bakgrunn av årlig sats for grunnverdi, som er fastsatt av Miljødirektoratet, og eventuelle tillegg (livdyrt tillegg lam, redusert fremtidig produksjon, redusert avlsframgang, økt arbeidsomfang og andre kostnader), jf. forskrift 30. mai 2014 nr. 677 §§ 11 til 13..

Tabellen nedenfor viser erstatningen fordelt på de enkelte elementene

Grunnverdi søyer	kr 0,00
Grunnverdi lam	kr 11 241,00
Livdyrt tillegg lam	kr 1 124,00
Redusert fremtidig produksjon	kr 0,00
Redusert avlsframgang	kr 1 148,00
Produksjon/avløsertilskudd sau	kr 0,00
Produksjonstillegg lam	kr 4 840,00
Økt arbeidsomfang	kr 2 934,00
Andre følgekostnader	kr 734,00
Sum erstatning	kr 22 021,00
- tidligere utbetalt	kr 0,00
= Til utbetaling	kr 22 021,00

Klageadgang

Du kan påklage vedtaket til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Den eventuelle klagen skal sendes til Fylkesmannen. Du kan ikke klage på satsene som er fastsatt av Miljødirektoratet og som ligger til grunn for behandlingen. Forvaltningsloven § 27b gjelder for vedtaket.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Åfjord kommune Øvre Årnes 7 7170 ÅFJORD